

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **L. L.**, zast. JUDr. Bronislavou Wittnerovou, MSc., advokátkou se sídlem Jiřího z Poděbrad 893/9, Olomouc, proti žalovanému: **Magistrát města Olomouce**, se sídlem Horní náměstí 583, Olomouc, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 2. 2016, čj. 11 A 33/2012-101,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Bronislavě Wittnerové, MSc., advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **3 400 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou podanou 24. 2. 2012 u Nejvyššího správního soudu, následně postoupenou Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), domáhal ochrany před nezákonnými zásahy žalovaného a Ministerstva vnitra. Nezákonný zásah žalovaného měl spočívat v tom, že vymáhal pokutu uloženou žalobci prostřednictvím soudního exekutora a ve vykonávacím řízení se nechal zastoupit advokátem. Výrokem III. rozsudku

ze dne 26. 8. 2014, čj. 11 A 33/2012-73, městský soud žalobu zamítl. Proti tomuto rozsudku podanou kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud důvodnou; rozsudkem ze dne 31. 7. 2015, čj. 8 As 143/2014-47, zrušil výroky III. a IV. napadeného rozsudku ve vztahu k žalovanému; ve vztahu k Ministerstvu vnitra kasační stížnost zamítl. V dalším řízení vydal městský soud shora specifikované usnesení, jímž žalobu odmítl pro její opožděnost. Se skutečnostmi, v nichž žalobce spatřuje nezákonný zásah ze strany žalovaného, se totiž žalobce prokazatelně seznámil 30. 3. 2010, kdy mu bylo doručeno usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 18. 6. 2009, čj. 24 Nc 4404/2009-11. Žaloba ale byla podána dne 28. 2. 2012, tj. po uplynutí subjektivní dvouměsíční lhůty podle § 84 odst. 1 s. ř. s.

II. Kasační stížnost

[2] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, která byla doplněna prostřednictvím jemu ustanovené zástupkyně. Kasační stížnost byla co do obsahu opřena o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) s. ř. s.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 7. 2015, čj. 8 As 143/2014-47, opožděné podání žaloby neshledal a městský soud zavázal, aby se řídil jeho stanoviskem. Městský soud však uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu ignoruje. Zásah přitom neustále trvá.

[4] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel namítl, že v souzeném případě nebyla naplněna žádná výjimka z doktríny vázanosti právním názorem Nejvyššího správního soudu a městský soud odklon ani řádně neodůvodnil. K tomu stěžovatel citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015, čj. 6 As 94/2014-30. Nejvyšší správní soud v řízení vedeném pod sp. zn. 8 As 143/2014 nepostupoval podle § 110 odst. 1 věty první za středníkem s. ř. s., z čehož vyplývá, že důvody pro odmítnutí žaloby neshledal.

[5] Rozhodnutí městského soudu podle stěžovatele vykazuje znaky libovůle. Z napadeného usnesení totiž plyne, že důvody pro odmítnutí návrhu měly existovat již v řízení, kdy o žalobě městský soud rozhodoval poprvé. Zpětné odmítnutí žaloby poté, co ji městský soud již jednou projednal, představuje zásah do práva stěžovatele na spravedlivý proces nabouráním nastolené právní jistoty. Po zrušení původního rozhodnutí by měl městský soud souzenou věc posoudit jen v otázkách, v nichž je vázán názorem nadřízeného soudu, nikoliv mimo tento rámec.

[6] Stěžovatel má dále za to, že nezákonný zásah stále trvá, protože žalovaný stále pokračuje v exekučním řízení a ani Okresní soud v Prostějově výkon exekučního titulu nezrušil, resp. nezastavil. Stěžovateli proto svědčí žalobní legitimace (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 12. 2008, čj. 8 Aps 6/2007-247).

[7] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc přikázal k projednání jinému soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadené usnesení městského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[9] Podle § 85 s. ř. s. je žaloba na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu nepřípustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.

[10] V souzeném případě se stěžovatel domáhal jak deklaratorního výroku, tak toho, aby městský soud přikázal žalovanému, aby zanechal nezákonného chování (srov. podání stěžovatele ze dne 10. 5. 2013, čl. 52 spisu městského soudu verte). Výjimka podle § 85 s. ř. s. za středníkem se proto neuplatní.

[11] Městský soud v napadeném usnesení uvedl, že se skutečnostmi, v nichž stěžovatel spatřuje nezákonný zásah, se stěžovatel seznámil dne 30. 3. 2010, kdy mu bylo doručeno usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 18. 6. 2009, čj. 24 Nc 4404/2009-11. Tímto usnesením byla nařízena exekuce na majetek stěžovatele a provedením exekuce byl pověřen soudní exekutor. Proti tomuto usnesení bylo možné podat odvolání, o čemž byl stěžovatel poučen.

[12] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 31. 8. 2015, čj. 2 Afs 144/2004-110, č. 735/2006 Sb. NSS, dospěl k závěru, že § 85 s. ř. s. *„požaduje, v souladu s celkovou koncepcí subsidiarity soudní ochrany poskytované správními soudy, aby žalobce předtím, než se obrátí na soud, využil tohoto jiného právního prostředku, který má k dispozici. Nedosáhne-li jeho prostřednictvím ochrany nebo nápravy, tj. pokud jej bezvýsledně vyčerpá, může žalovat u správního soudu podle § 82 s. ř. s.“* V souzeném případě proto prvotně bylo nutno uvážit, zda tímto jiným prostředkem ochrany mohlo být odvolání proti usnesení o nařízení exekuce a pověření soudního exekutora provedením exekuce. Od vědomosti o výsledku řízení o takovém „jiném právním prostředku“ se totiž odvíjí i lhůta pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu.

[13] Pokud Městský soud dospěl k závěru, že za prostředek ochrany podle § 85 s. ř. s. odvolání proti usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 18. 6. 2009, čj. 24 Nc 4404/2009-11, nepovažuje, měl tuto úvahu rozhodující pro určení konce subjektivní lhůty pro podání žaloby v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit. Protože tak neučinil, zatížil odůvodnění svého rozhodnutí vadou. V projednávané věci je však zjevné, že se městský soud otázkou vlivu stěžovatelových postupů na včasnost zásahové žaloby zabýval (vyžádal např. spis Okresního soudu v Prostějově 24 Nc 4404/2009 a výslovně uvedl, od kterého okamžiku žalobní lhůtu odvíjí), pročež postačí mezeru v důvodech stěžovaného usnesení doplnit výkladem Nejvyššího správního soudu (srov. dále odst. [15], [16]).

[14] Také Nejvyšší správní soud ze spisu Okresního soudu v Prostějově, vedeného pod sp. zn. 24 Nc 4404/2009, zjistil, že stěžovatel proti usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 18. 6. 2009, čj. 24 Nc 4404/2009-11, odvolání dne 30. 3. 2010 (tedy v den, kdy mu toto usnesení bylo dle jeho vlastního tvrzení doručeno) podal. Okresní soud

v Prostějově usnesením ze dne 25. 5. 2010, čj. 24 Nc 4404/2009-28, stěžovatelovo podání ze dne 30. 3. 2010, byť výslovně za odvolání označené, odmítl pro nesrozumitelnost a neúplnost. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 6. 6. 2011, čj. 12 Co 400/2010-61, toto usnesení Okresního soudu v Prostějově změnil tak, že se podání stěžovatele ze dne 30. 3. 2010 neodmítá. Následně Krajský soud v Brně usnesením ze dne 14. 11. 2011, čj. 12 Co 517/2011-68, odvolání stěžovatele proti usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 18. 6. 2009, čj. 24 Nc 4404/2009-11, sám znovu odmítl, na rozdíl od Okresního soudu v Prostějově však nikoliv podle § 43 odst. 2 o. s. ř. pro neodstraněné vady podání, ale podle § 44 odst. 10 věta druhá zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu, ve znění do 31. 10. 2009 (neuvedení skutečností rozhodných pro nařízení exekuce). Citované usnesení Krajského soudu v Brně bylo stěžovateli doručeno 6. 1. 2012. Tohoto dne se stěžovatel dozvěděl o výsledku odvolacího řízení a tento den proto mohl být významný pro určení nejzazšího dne k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného; to ovšem jen za předpokladu, že stěžovatelem podané odvolání bylo právním prostředkem ochrany povinně předcházejícím zásahové žalobě dle § 85 s. ř. s.

[15] Takovým prostředkem však uvedené odvolání nebylo a být nemohlo, a to bez ohledu na to, zda bylo vadné či nikoliv, a dokonce i bez ohledu na jeho případnou důvodnost. To proto, že tvrzeným zásahem mohlo být toliko podání návrhu na exekuci, čili aktivní úkon žalovaného jednajícího jako správní orgán v oblasti veřejné správy. Naopak za zásah ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s. v žádném případě nelze považovat vydání jakéhokoliv soudního rozhodnutí či vedení (průběh) jakéhokoliv soudního řízení; nic opačného ostatně neplyne ani z předcházejícího a shora citovaného kasačního rozsudku zdejšího soudu. Odvolání stěžovatele podané proti usnesení Okresního soudu v Prostějově, jímž soud nařídil exekuci na jeho majetek, nebylo proto prostředkem ochrany proti zásahu žalovaného (takový a jen takový prostředek měl by význam pro běh žalobní lhůty), nýbrž až obranou proti důsledku, který zásahem (to jest podáním exekučního návrhu) sice nastal, ale samotným zásahem nebyl. Již z tohoto důvodu nelze považovat za správnou stěžovatelovu úvahu, dle které nezákonný zásah stále trvá.

[16] Městský soud tudíž oprávněně odvinul počátek běhu lhůty k podání zásahové žaloby již od 30. 3. 2010 a nikoliv až od 6. 1. 2012. Na tomto závěru nic nemění ani předcházející právní úvahy Nejvyššího správního soudu obsažené v rozsudku ze dne 31. 7. 2015, čj. 8 As 143/2014-47, neboť otázkou včasnosti či opožděnosti žaloby se v tehdejším řízení Nejvyšší správní soud evidentně nezabýval a závazný právní názor v uvedeném směru explicitně nevyslovil. Námitka o porušení doktríny vázanosti právním názorem vyššího soudu v dalším řízení před soudem nižším proto důvodná není. Se stěžovatelem lze sice souhlasit, namítá-li, že žaloba mohla (resp. měla) být odmítnuta již v prvním řízení před městským soudem, avšak fakt, že k tomu v tehdejším řízení nedošlo, není způsobilý opožděné podání žaloby zvrátit. Ani Nejvyšší správní soud nemůže (dodatečně, v průběhu dalšího, tj. nynějšího řízení) zmeškání lhůty pro podání zásahové žaloby prominout či toto zmeškání přehlédnout, neboť mu to zákon zapovídá (§ 84 odst. 2 s. ř. s.). Nahradit existenci podmínky řízení (zde spočívající ve včasném podání žaloby) výkladem předcházejícího postupu městského, resp. Nejvyššího správního soudu, je vyloučeno zjevným zněním kogentní právní úpravy.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

[19] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2014, čj. 8 As 143/2014-25, byla stěžovateli ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Bronislava Wittnerová, MSc., advokátka. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovená zástupkyně provedla ve věci jeden úkon právní služby, kterým je písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“)] spočívající v doplnění kasační stížnosti. Odměnu za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] ustanovené zástupkyni přiznat nelze, neboť se nejednalo o v pořadí první poradu. Rovněž nelze ustanovené zástupkyni přiznat odměnu za další poradu s klientem [§ 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu], neboť ustanovená zástupkyně nedoložila, že trvání porady přesáhlo jednu hodinu. Za jeden úkon právní služby ustanovené zástupkyni náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy za jeden úkon právní služby náleží 3 400 Kč. Ustanovená zástupkyně není plátcem DPH. Celková výše odměny ustanovené zástupkyně tak činí 3 400 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku na účet, jenž ustanovená zástupkyně uvedla v doplnění kasační stížnosti

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. února 2017

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu